

te kulture imalo jačih posljedica u razvitku života ovih krajeva. Nijemci kolonisti nijesu bili nosioci nikakvih političkih ideja, pa su se zato ubrzo pomadžarili, iako su sve kulturne tekovine primali od Beča. Mađžari su naprotiv bili zavojevači i nosioci ideje aristokratskoga državnog uređenja, ali državnu ideju držala su i branila samo mađžarska vlastela, a njihova su vremena minula.

U Vojvodini, osobito u Srijemskim Karlovcima, Novom Sadu i Fruškoj Gori može se iz prve ruke na osnovu isprava proučiti, kako su Srbi prihvatili evropsku kulturu za sebe i svoje sunarodnjake na Balkanu i kako je u ovom dijelu Evrope nastao nov narod, nova — jugoslovenska — nacionalna jedinica. U Apatinu, Novom Vrbasu i Indiji može se vidjeti marljiv rad njemačkih naseljenika, koji u Jugoslaviji uživaju sva nacionalno-kulturna prava kao narodna manjina, a u Novom Sadu, Pančevu, Velikom Bečkereku i u Vršcu može se posmatrati nesmetano saživljavanje Srba i Nijemaca, što je urodilo posve novim tipom gradova.

Sve u svemu: Vojvodina je pridonijela svojom prošlošću i još uvijek stalno pridonosi općenito učvršćivanju jugoslovenske nacionalne ideje u kulturnom, političkom i ekonomskom pogledu.

FRUŠKA GORA

U sjevernom dijelu Srijema tik uz obalu Dunava, počinjući nedaleko od Vukovara pa na istok do Slankamena, prostire se Fruška Gora sa svojih 14 glasovitih manastira. Obiluje gudurama i prodolima, kojima teku potoci i vijugaju se bijeli drumovi, krasnim hrasticima i bukvicima, a ima tu i svakovrsne divljači i ptica grabljivica. Najistaknutiji su vrhovi: Ivina Glavica (444 m), Lelenka (454 m), Kozarski Čot (524 m), Gradac (471 m), Liski Vrh (497 m), a među manastirima Beočinom i Bešenovom Crveni Čot (539 m), najviši vrh Fruške Gore.

Već u prvom vijeku poslije Hrista zavladaše Rimljani Fruškom Gorom (Albus Mons), te vladahu njome sve do svršetka 5 vijeka po Hr. Glavni grad ovoga kraja bijaše onda Sirmium, današnja Srijemska Mitrovica, jedan od najznamenitijih gradova rimskoga carstva. U Sirmiumu su se rodili neki značajni rimski carevi, a mnogi su tu trajno i boravili. Polovicom 5 vijeka udariše Huni pod Atilom na rimsko carstvo, osvojiše Srijem i porušili i popališe gradove. Tada je bio razoren i Sirmium. Po Atilinoj smrti osvojiše Srijem Gepidi, ali ih odatle istjeraše istočni Goti pod kraljem Teodorihom Velikim (493—526 g.), a po njegovoj smrti zavladaše Srijemom Avari od 791 g., kada ih franački kralj Karlo Veliki (768—814 g.) sasvim uništi. Neko vrijeme zatim zauzeše ga Hrvati, a za njima Bu-